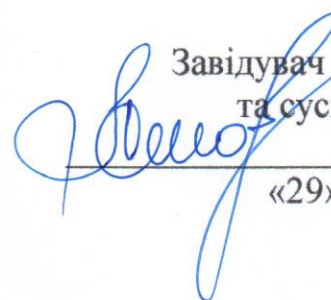

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Кафедра філософії та суспільних дисциплін

 “ЗАТВЕРДЖУЮ”
Завідувач кафедри філософії
та суспільних дисциплін
Л. С. Шачковська
«29» серпня 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВВЗ.3.26 ПОЛІТИЧНА ТА СОЦІОЛОГІЧНА НАУКИ

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Спеціальність 013 Початкова освіта

(шифр і назва напрямку підготовки/спеціальності)

Освітньо-професійна програма: Початкова освіта. Дошкільна освіта

(назва освітньої програми)

Факультет/інститут початкової освіти

(назва факультету/інституту)

2019 – 2020 навчальний рік

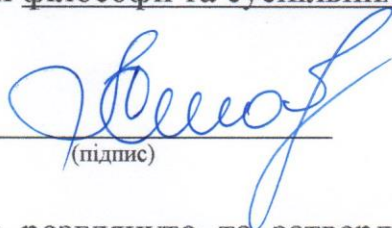
Робоча програма з дисципліни «Політична та соціологічна науки» для студентів спеціальності 013 Початкова освіта

Розробник: кандидат філософських наук, професор, Заслужений працівник освіти України Карасевич А. О.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри філософії та суспільних дисциплін

Протокол №1 від 29 серпня 2019 року

Завідувач кафедри філософії та суспільних дисциплін

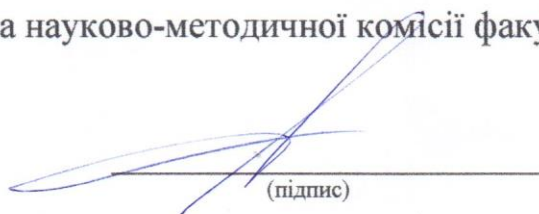

(підпис)

(Шачковська Л. С.)
(прізвище та ініціали)

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні науково-методичної комісії факультету початкової освіти

Протокол №1 від »30« серпня 2019 року

Голова науково-методичної комісії факультету початкової освіти

(підпис)

(Ящук О. М.)
(прізвище та ініціали)

1.Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань <u>01 Освіта</u> (шифр і назва)	Вибіркова	
Модулів – 2	Спеціальність <u>013 Початкова освіта</u> (шифр і назва)	Рік підготовки	
Змістових модулів – 2		4-й	4-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання – <u>реферат, презентація</u> (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		8-й	7-й–8-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 2	Освітній ступінь: <u>Бакалавр</u>	Лекції	
		22 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		24 год.	6 год.
		Лабораторні	
		–	–
		Самостійна робота	
		22 год.	39 год.
		Індивідуальні завдання:	
		22 год.	39 год.
Вид контролю:			
Екзамен	Екзамен		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання – 11/89

для заочної форми навчання – 13/87

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни „Політична та соціологічна науки” є: оволодіння студентами систематизованими знаннями про політику як вид людської діяльності, її закономірності, поняття і категорії, з’ясування історії виникнення і розвитку політичних уявлень, ідей, переконань, теорій та концепцій, опанування категоріальним апаратом соціології, формування практичних навичок аналізу соціальних явищ і процесів, проведення соціологічних досліджень, ґрунтовне вивчення особливостей соціального життя та взаємодії людей між собою.

Завдання дисципліни „Політична та соціологічна науки”: дати об’єктивні знання про політичні та суспільні процеси, допомогти зорієнтуватися у складному розмаїтті сучасного політичного життя, підвищити рівень політичної культури, громадянської активності та відповідальності студентів, розкрити та пояснити особливості функціонування різних соціальних інститутів, важливість вивчення кожного з них для особистого життя людини; усвідомити значення різних спеціальних соціологічних теорій та галузевих соціологій, показати емпіричне значення використання методів соціального дослідження для різних сфер життя суспільства.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні володіти компетентностями:

ЗК 5. Громадянська компетентність. Здатність активно, відповідально та ефективно реалізовувати громадянські права й обов’язки з метою розвитку демократичного суспільства. Здатність орієнтуватися у проблемах сучасного суспільно-політичного життя в Україні, застосовувати процедури й технології захисту власних інтересів, прав і свобод своїх та інших громадян, зокрема учнів початкової школи(або дітей раннього і дошкільного віку); використовувати способи діяльності й моделі поведінки, що відповідають чинному законодавству України.

ЗК 7. Соціокультурна. Здатність застосовувати знання, пов’язані із соціальною структурою та національною специфікою суспільства, з особливостями соціальних ролей; здатність до орієнтування у соціальних ситуаціях, розуміння соціального контексту художніх творів. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо; спроможність ідентифікувати себе з цінностями професійного середовища; наявність професійної позиції вчителя. Здатність до цінування та повага до різноманітності і мультикультурності; надання рівних можливостей учням(або дітям раннього і дошкільного віку) різних національностей та різних розумових здібностей, толерантне ставлення до їхньої культурної спадщини, індивідуальних особливостей.

Очікувані результати навчання:

ПРН 18. Аналізувати соціально та особистісно значущі світоглядні проблеми, приймати рішення на основі сформованих ціннісних орієнтацій.

3. Мова навчання:

Мова навчання: українська.

4. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. ПОЛІТОЛОГІЧНА НАУКА

Тема 1. Предмет політології

Походження і сутність політики, її структура, властивості, функції. Суб'єкти політики. Об'єкт і предмет політології, її закономірності, категорії та функції. Методи політичних досліджень. Структура політології.

Тема 2. Влада

Сутність і види влади. Політична влада: поняття, ознаки, функції. Ресурси політичної влади та їх типології. Поняття легітимності влади. Типи легітимності політичної влади. Сучасні концепції влади.

Тема 3. Політична система суспільства

Сутність системного аналізу. Концепція політичної системи Д.Істона. Модель політичної системи Г.Алмонда. Поняття політичної системи та її структура. Функції політичної системи. Закономірності функціонування політичної системи. Типології політичних систем.

Тема 4. Держава

Сутність, основні ознаки та функції держави. Основні концепції походження держави. Вищі органи сучасної держави: глава держави, парламент, уряд. Поділ державної влади. Форми держави: форми державного правління, форми державного устрою, типи політичних режимів. Організація державної влади в Україні. Сутність та основні ознаки правової та соціальної держави. Громадянське суспільство та його взаємозв'язок з державою.

Тема 5. Політичні партії та партійні системи

Генеza політичних партій. Сутність політичної партії, її основні ознаки та функції. Типології політичних партій. Поняття партійної системи. Типології партійних систем. Основні типи сучасних виборчих систем. Взаємозв'язок форм державного правління, типів партійних і виборчих систем. Закони М.Дюверже. Становлення багатопартійності в Україні. Особливості партійної і виборчих систем України.

Тема 6. Порівняльна характеристика форм держав

Поняття форми держави та її складових: політичний режим, форма державного правління та форма державного устрою. Порівняльна характеристика форм держав: Сполучені Штати Америки; Федеративна Республіка Німеччина; Французька Республіка; Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії. Тип політичного режиму, форма державного правління та форма державного устрою України.

Тема 7. Виборчий процес і виборчі системи

Поняття виборчого процесу і виборчої системи та їх інструментальні характеристики. Порівняльний аналіз виборчих систем: основні типи

мажоритарних виборчих систем та їх характеристика; основні типи пропорційних виборчих систем та їх характеристика; змішані виборчі системи та їх характеристика. Сучасні концепції електоральної участі громадян та основні моделі голосування виборців. Виборча система України.

Тема 8. Зовнішня політика і міжнародні відносини

Поняття зовнішньої і міжнародної політики. Цілі, функції і засоби зовнішньої політики. Сутність та особливості міжнародних відносин, їх структура. Суб'єкти міжнародних відносин. Типи міжнародних систем. Міжнародні організації. Зміни в системі міжнародних відносин в кінці ХХ – на початку ХХІ ст. Глобальні проблеми сучасності. Україна в системі міжнародних відносин. Зовнішня політика України в сучасних умовах. Україна і НАТО. Україна і ЄС. Українсько-російські відносини.

Тема 9. Зародження і розвиток світової політичної думки

Розвиток політичних ідей в Стародавньому Єгипті. „Закони Хаммурапі” як джерело політичних ідей Вавилону. Політичні ідеї Стародавньої Індії. Основні напрямки розвитку політичної думки Стародавнього Китаю. Політичні ідеї Чхоу Гуна та Гуань Чжуна. Політичні погляди Конфуція. Даосизм. Моїзм. Легізм.

Основні етапи становлення і розвитку політичної думки Стародавньої Греції. Політичні ідеї в творчості Гомера і Гесіода. Політичні реформи Солона. Філософське осмислення політичних процесів у грецьких полісах Піфагором, софістами, Сократом, Платоном, Аристотелем, Епікуром, стоїками, Полібієм, Політична думка Стародавнього Риму. Політичне вчення Цицерона.

Політичні вчення Аврелія Августина і Фоми Аквінського. Політичні погляди на державу і владу Марсилія Падуанського. Політичні ідеї епохи Відродження та Реформації. Політичне вчення Н.Макіавеллі. Політичні ідеї реформаторів М.Лютера, Т.Мюнцера, Ж.Кальвіна, Ж.Бодена.

Становлення та розвиток політичної думки Нового часу. Політичні вчення в Англії. Ф.Бекон, Т.Гобс, Дж.Лок. Політичні вчення у Франції. Ш.-Л.Монтеск'є, Ж.-Ж.Руссо, Вольтер. Німецька політична думка. Політичні вчення І.Канта, Гегеля, Фіхте.

Тема 10. Розвиток української політичної думки у ІХ – на початку ХХ ст.

Джерела політичної думки у Київській Русі. Політичне вчення С.Оріховського. Політичні ідеї у полемічній та братській літературі. І.Вишенський. Х.Філалет. Державницькі погляди Б.Хмельницького, Ю.Немирича, І.Гізеля.

Розвиток української політичної думки в ХУІІІ – на початку ХХ ст. ст. Конституція Пилипа Орлика. Політичні концепції С.Яворського і Ф.Прокоповича. Програмні документи Кирило-Мефодіївського товариства. Політичні ідеї у науковій спадщині М.Драгоманова та І.Франка. Українська політична думка доби

Центральної Ради та УНР. Універсали Центральної Ради. Конституція УНР 1918 року.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. СОЦІОЛОГІЧНА НАУКА

Тема 1. Соціологія як наука. Історичні етапи розвитку соціології

Поняття соціології. Основні підходи до розуміння суспільства і людини. Соціологія як наука про соціальні спільноти. Структура та функції соціології. Місце соціології у системі наук. Специфіка соціології за об'єктом і предметом дослідження. Розвиток поглядів на суспільство і людину. О.Конт – засновник соціології. Соціальна статика і соціальна динаміка у вченні Конта. Предмет і методи соціології. Г. Спенсер як продовжувач позитивістської лінії у соціології. Ідея соціальної еволюції. Позитивістсько-натуралістичний напрям в соціології. Соціальний дарвінізм. Расово-антропологічна школа. Географічний напрям. Соціологічна концепція марксизму та її критичний аналіз. Соціологічний психологізм та його напрями. Соціологізм Е.Дюркгейма. “Розуміюча” соціологія М.Вебера. Німецька формаційна соціологія (Г.Зіммель, Ф.Тьонніс).

Тема 2. Суспільство як цілісна система. Соціальна структура суспільства

Системний підхід до суспільства в соціології. Аналіз суспільства з позицій детермінізму. Концепція суспільства в функціоналізмі і індивідуалізмі. Поняття соціальної структури. Соціально-класова структура суспільства та тенденції змін у пострадянському періоді. Соціально-етнічна структура суспільства. Соціально-демографічна структура суспільства. Соціальна стратифікація та соціальна мобільність. Динаміка соціальної структури українського суспільства періоду реформи 90-х років.

Тема 3. Соціологія особистості

Особистість в соціології. Особистість – людина – індивід. Біологічне та соціальне в людині. Теорія розвитку особистості. Характерні риси особистості та її внутрішня духовна структура. Проблема соціалізації, соціальної адаптації та інтеріоризація. Ресоціалізація особистості в перехідних суспільствах.

Тема 4. Соціологія культури. Соціологія сім'ї

Поняття культури та її визначення. Соціологічний підхід до вивчення культури і його специфіка. Центральні категорії соціології культури. Внутрішня структура культури та її форми. Соціальні функції культури. Методологічні засади соціологічного аналізу культури. Традиції соціокультурного мислення в Україні. Криза і відродження культури в суспільствах перехідного типу. Соціологія молоді як спеціальна соціологічна теорія. Соціологія молоді як складова державної молодіжної політики. Основні поняття і категорії соціології молоді. Сутність молоді та її основна соціальна якість. Соціальні характеристики

молоді, її особливості та специфічні риси. Молодіжні проблеми та їх зміст. Державна молодіжна політика в Україні: складові та напрямки.

Тема 5. Організація та проведення емпіричного соціологічного дослідження

Підготовка до проведення конкретно-соціологічного дослідження та його етапи. Розробка програми конкретно-соціологічного дослідження. Розрахунок і обґрунтування вибірки. Основні методи конкретно-соціологічного дослідження. Основні комп'ютерні програми обробки первинної соціологічної інформації. Стратегічний і робочий плани конкретно-соціологічного досліджень.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
л		п	лаб.	інд.	с. р.	л		п	лаб.	інд.	с. р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Політична система та політичні інститути												
Тема 1. Предмет політології	4	2	–	–	–	2	6	2	2	–	–	2
Тема 2. Влада	5	2	2	–	–	1	3	–	–	–	–	3
Тема 3. Політична система суспільства	6	2	2	–	–	2	3	–	–	–	–	3
Тема 4. Держава	5	2	2	–	–	1	3	–	–	–	–	3
Тема 5. Політичні партії та партійні системи	5	2	2	–	–	1	3	–	–	–	–	3
Тема 6. Порівняльна характеристика форм держав	5	2	2	–	–	1	3	–	–	–	–	3
Тема 7. Виборчий процес і виборчі системи	5	2	2	–	–	1	3	–	–	–	–	3
Тема 8. Зовнішня політика і міжнародні відносини	6	2	2	–	–	2	3	–	–	–	–	3
Тема 9. Зародження і розвиток світової політичної думки	3	–	2	–	–	1	3	–	–	–	–	3
Тема 10. Розвиток української політичної думки у ІХ – на початку ХХ ст.	6	2	2	–	–	2	3	–	–	–	–	3
Разом за змістовим модулем 1	50	18	18	–	–	14	33	2	2	–	–	29
Змістовий модуль 2. Персоналізовані аспекти політики												
Тема 1. Соціологія як наука. Історичні етапи розвитку соціології	3	2	–	–	–	1	6	2	2	–	–	2
Тема 2. Суспільство як цілісна система. Соціальна структура суспільства	3	–	2	–	–	1	2	–	–	–	–	2
Тема 3. Соціологія особистості	3	–	2	–	–	1	2	–	–	–	–	2
Тема 4. Соціологія культури. Соціологія сім'ї	3	–	2	–	–	1	2	–	–	–	–	2
Тема 5. Організація та проведення емпіричного соціологічного дослідження	4	2	–	–	–	2	2	2	2	–	–	2
Разом за змістовим модулем 2	16	4	6	–	–	6	18	4	4	–	–	10
Усього годин	66	22	24	–	–	40	51	6	6	–	–	39
Модуль 2												
ІНДЗ	22	–	–	–	22	–	39	–	–	–	39	–
Усього годин	90	22	24	–	22	40	90	6	6	–	39	39

6. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1.	Предмет політології	-	-
2.	Влада	2	-
3.	Політична система суспільства	2	-
4.	Держава	2	-
5.	Політичні партії та партійні системи	2	-
6.	Порівняльна характеристика форм держав	2	2
7.	Виборчий процес і виборчі системи	2	2
8.	Зовнішня політика і міжнародні відносини	2	-
9.	Зародження і розвиток світової політичної думки	2	-
10.	Розвиток української політичної думки у IX – на початку XX ст.	2	-
11.	Соціологія як наука. Історичні етапи розвитку соціології	-	-
12.	Суспільство як цілісна система. Соціальна структура суспільства	2	-
13.	Соціологія особистості	2	-
14.	Соціологія культури. Соціологія сім'ї	2	-
15.	Організація та проведення емпіричного соціологічного дослідження	-	2
Всього		24	6

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин	
		денна форма	заочна форма
1.	Предмет політології	2	2
2.	Влада	2	3
3.	Політична система суспільства	2	3
4.	Держава	2	3
5.	Політичні партії та партійні системи	2	3
6.	Порівняльна характеристика форм держав	2	3
7.	Виборчий процес і виборчі системи	2	3
8.	Зовнішня політика і міжнародні відносини	2	3
9.	Зародження і розвиток світової політичної думки	4	3
10.	Розвиток української політичної думки у IX – на початку XX ст.	4	3
11.	Соціологія як наука. Історичні етапи розвитку соціології	4	2
12.	Суспільство як цілісна система. Соціальна структура суспільства	4	2
13.	Соціологія особистості	4	2
14.	Соціологія культури. Соціологія сім'ї	2	2
15.	Організація та проведення емпіричного соціологічного дослідження	2	2
Разом		22	39

10. Індивідуальні завдання

Індивідуальне навчально-дослідне завдання передбачає проведення досліджень, конспекти наукових статей за темами модулів та складання коментарів до них або написання реферату на одну із погоджених з викладачем або запропонованих тем. Виконання ІНДЗ передбачає виявлення у студентів вміння опрацьовувати першоджерела, наукову літературу, визначати актуальність теми дослідження, ставити наукові завдання, робити бібліографічні огляди, самостійні висновки і теоретичні узагальнення, логічно викладати матеріал.

Тема ІНДЗ (політична наука)

1. Предмет, закономірності, категорії та функції політології.
2. Основні методи політології. Структура політології як науки.
3. Політичні ідеї в Стародавньому Єгипті та Вавилоні.
4. Політичні ідеї в Стародавній Індії.
5. Політична думка Стародавнього Китаю.
6. Розвиток політичної думки Стародавньої Греції. Основні періоди та їх характеристика.
7. Політичні ідеї у філософії Платона.
8. Політичні ідеї у філософії Аристотеля.
9. Політична думка Стародавнього Риму: основні напрямки та їх характеристика.
10. Марк Тулій Цицерон та його погляди на державу та владу.
11. Політична думка Середньовіччя.
12. Політична думка Відродження: періоди становлення та розвитку, характеристика основних політичних ідей.
13. Політичні ідеї у творчості Н. Макіавеллі.
14. Розвиток політичної думки в епоху Реформації.
15. Ідеї по державу, владу і правові основи людського буття в працях англійських просвітників.
16. Раціоналістичне трактування політики в працях французьких просвітників.
17. Німецька політична думка Нового часу, її основні ідеї та концепції (І. Кант, Й.-Г. Фіхте).
18. Політичне вчення Гегеля про особу, громадянське суспільство, державу, міжнародні відносини.
19. Політична думка Київської Русі: основні джерела та їх характеристика.
20. Розвиток української політичної думки в умовах наступу Литви та Польщі: галицький період та його характеристика. Політичні ідеї в працях С. Оріховського.
21. Розвиток політичної думки на українських землях в литовсько-польську

добу: київський період та його характеристика. Політичні ідеї у полемічній та братській літературі.

22. Політична думка періоду Визвольної війни українського народу XVII ст. Державницькі погляди Б.Хмельницького, Ю.Немирича, І.Гізеля.

23. Ідеї незалежної України в Конституції П.Орлика та „Виводі прав України”.

24. Розвиток політичної думки в Києво-Могилянській академії. Політичні концепції С. Яворського, Ф.Прокоповича.

25. Програмні документи Кирило-Мефодіївського товариства про державно-політичний устрій України.

26. Політична концепція М. Драгоманова.

27. Політичні ідеї у творчості І.Франка.

28. Українська політична думка наприкінці XIX – на поч. XX ст. Політична концепція М.Міхновського.

29. Українська політична думка доби Центральної Ради та УНР Універсали Центральної Ради. Конституція УНР 1918 р.

30. Політичні ідеї у творчості В. Липинського.

31. Ресурси влади в сучасному суспільстві. Теорія „зсуву влади” Е.Тоффлера.

32. Радянська номенклатура як політична еліта тоталітарного суспільства.

33. Поняття та характерні ознаки бюрократії. Концепція бюрократії М.Вебера.

34. Теорія еліт в українській політичній думці: елітарні концепції В. Липинського і Д. Донцова.

35. Політичні портрети сучасних політичних лідерів.

36. Теорія демократії в працях Дж. Локка, Ш.-Л. Монтеск'є, Ж.-Ж. Руссо.

37. Проблеми демократії в західній політичній думці XIX – XX ст..

38. Типи політичних систем у посттоталітарних країнах: порівняльний аналіз.

39. Теорії походження держави.

40. Правова держава і громадянське суспільство.

41. Особливості форми державного правління і державного устрою України.

42. Основні етапи розвитку української державності.

43. Інститут президентства в сучасному світі.

44. Основні шляхи формування правової держави в умовах посттоталітарного розвитку суспільства.

45. Партиїні системи: розвиток, основні типи, особливості функціонування.

46. Порівняльний аналіз партійних систем у країнах СНД.

47. Характеристика партійної системи сучасної України.

48. Громадські об'єднання в Україні (характеристика груп інтересів).

49. Молодіжні організації та рухи в Україні.

50. Лобізм в сучасному світі.
51. Тероризм: сутність, причини виникнення та засоби боротьби з ним.
52. Порівняльний аналіз політичної участі громадян в країнах Заходу і Сходу.
53. Особливості політичної участі молоді в Україні.
54. Проблеми формування української політичної культури в умовах посттоталітарної трансформації суспільства.
55. Регіональні особливості політичної культури в Україні.
56. Концепції політичної модернізації.
57. „Золотий закон” політичного розвитку А. де Токвіля.
58. Особливості модернізації в умовах постіндустріального суспільства.
59. Теорії „третьої хвилі” Е. Тоффлера та „третьої хвилі демократизації” С. Хантінгтона.
60. Політичні конфлікти: причини, стадії розвитку, шляхи розв’язання.
61. Характерні риси політичної стабільності.
62. Етнонаціональні конфлікти в сучасному світі.
63. Концепція „зіткнення цивілізацій” С. Хантінгтона.
64. Виборчий процес та виборчі системи.
65. ООН: історія та сучасність.
66. Класичні теорії геополітики.
67. Україна та НАТО: історія взаємовідносин.
68. Проблеми формування нового світового порядку.
69. Політична стратегія вирішення глобальних проблем.
70. Україна в процесі динамічних геополітичних змін.
71. Міжнародні організації в системі міжнародних відносин.
72. Основні тенденції та форми розвитку сучасних міжнародних відносин.
73. Україна та Європейський союз: історія взаємовідносин.
74. Сучасні проблеми європейської безпеки.
75. Світова політика: поняття, зміст, цілі.
76. Державний устрій сучасної України: децентралізована унітарна держава чи федерація?
77. Прояви тероризму та сепаратизму на Південному Сході України: аналіз основних причин.
78. Майдан як спосіб прояву колективної волі, як реалізація української європейськості.
79. Майдан як Революція Гідності: аналіз основних причин.
80. Агресія Росії проти України: мета, спроби протидії та правові наслідки.

Теми ІНДЗ (соціологічна наука)

1. Роль соціології в осмисленні та аналізі суспільних явищ і процесів.
2. Наукові дискусії навколо предмета соціології.

3. Роль і завдання соціології в соціальному реформуванні суспільства.
4. Місце соціології у професійній підготовці молоді.
5. Уявлення про суспільство в працях мислителів Стародавньої Греції
6. Уявлення про суспільство в працях мислителів Стародавнього Риму
7. Суспільство в уявленнях мислителів Середньовіччя
8. Мислителі Епохи Відродження про суспільство
9. Ніколо Макіавеллі в історії соціології
10. Уявлення про суспільство в працях філософів XVII – XVIII ст..
11. А. Токвіль про суспільство
12. Інтерпретація суспільства А. Сен-Сімоном
13. О. Конт і його „Курс позитивної філософії”
14. „Соціологізм” Е. Дюркгейма
15. Розуміюча соціологія М. Вебера
16. Формальна соціологія
17. Чикагська школа соціології
18. Франкфуртська школа соціології
19. Колумбійська школа соціології
20. Сучасні соціологічні теорії
21. Витоки вітчизняної соціології
22. „Повість минулих років” як соціологічне першоджерело
23. „Слово о полку Ігоревім” як картина українського суспільства періоду княжої доби
24. Інтерпретація суспільства Г. Сковородою.
25. Суспільні уявлення діячів Києво-Могилянської Академії
26. Інтерпретація суспільства Ф. Прокоповичем
27. Інтерпретація суспільства діячами Женевського гуртка українських учених
28. „Генетична соціологія” М. Грушевського
29. М. Шаповал засновник першого українського науково-дослідного соціологічного інституту
30. Сучасний стан соціологічної науки в Україні
31. Суспільство як цілісна система.
32. Системний аналіз суспільства, його типологія.
33. Соціальний розвиток: соціальна революція чи соціальна еволюція.
34. Екологічний напрямок в соціології.
35. Суспільство як соціальна реальність.
36. Місце і роль соціальних спільнот у розвитку суспільства.
37. Соціальні зміни і соціальний розвиток.
38. Особливості й динаміка соціальної структури суспільства в сучасній

Україні.

39. Аналіз соціальної структури в історії соціології.
 40. Проблема формування середнього класу в Україні.
 41. Соціальна стратифікація і тенденції соціальної мобільності.
 42. Цінності та норми як елементи культури.
 43. Функції культури та її значення для життєдіяльності суспільства.
 44. Субкультури. Проблеми їх співвідношення.
 45. Суспільство, культура, соціологія.
 46. Культура і особистість.
 47. Об'єкт і предмет соціології культури.
 48. Культура і цивілізація.
 49. Молодіжна суб- і контркультура.
 50. Специфіка природи соціальної взаємодії.
 51. Критика біхевіористської концепції соціальної взаємодії.
 52. Етнометодологічний підхід до пояснення особливості соціальної взаємодії.
 53. Тлумачення соціальної взаємодії інвайронментальною соціологією.
 54. Методи соціологічного вивчення системи освіти.
 55. Історія розвитку освіти як соціального інституту.
 56. Гуманітаризація та гуманізація освіти на сучасному етапі.
 57. Альтернативна освіта за сучасних умов.
 58. Біографічний метод у соціологічних дослідженнях.
 59. Поштове опитування у соціологічному анкетуванні.
 60. Стратегічний та робочий плани соціологічного дослідження.
- Студенти можуть запропонувати свою тему роботи, попередньо узгодивши її з викладачем.

11. Методи навчання

Словесні (розповідь, бесіда, лекція тощо), наочні (ілюстрація, демонстрація тощо), репродуктивний метод, частково-пошуковий метод, метод проблемного навчання, самостійна робота студентів, проблемні лекції, робота в інтернет-просторі, інтерактивні методи навчання, презентації, рольові ігри, метод проектів, складання структурно-логічних схем, технологія розвитку критичного мислення тощо.

12. Методи контролю

Усне опитування, письмове тестування, комп'ютерне тестування, захист ІНДЗ, написання есе, перевірка виконання самостійної роботи, підготовка та захист реферату, підготовка та захист проекту, опрацювання нормативних документів, вирішення проблемних задач, моделювання ситуації, критичний аналіз ситуації, самооцінювання, взаємооцінювання, екзамен.

13. Критерії оцінювання результатів навчання

Оцінювання проводиться відповідно до суми балів, які отримують студенти з усіх видів виконуваних робіт (теоретична підготовка, ІНДЗ, підсумковий контроль) за шкалою оцінювання: національної та ЄКТС.

Оцінка «відмінно» (A) – виставляється студенту, якщо його відповіді на завдання свідчать про глибокі, всебічні знання навчально – програмного матеріалу, основної й додаткової літератури, рекомендованої програмою по дисципліні, який в повному обсязі відповідав на всі запитання, точно формулював визначення понять, грамотно, логічно і чітко виклав матеріал, а також коли студент, при виконанні завдання, проявляє ерудицію, що свідчить про його поінформованість із заданої проблеми дисципліни.

Оцінка «добре» (BС) виставляється студенту, який при виконанні завдань продемонстрував засвоєння навчально – програмного матеріалу, основної літератури, успішно відповідав на запитання. Як правило, оцінка у 4 бали виставляється студентам, які показали достатні знання, здібність самостійного мислення та виконання завдань.

Оцінка «задовільно» (DE) виставляється студенту, який, відповідаючи на завдання, виявив знання основного програмного матеріалу в обсязі який вимагає подальшого поглиблення знань для успішної роботи за фахом. Як правило, оцінка у 3 бали виставляється тим студентам, які допустили помилки (неточності) при відповіді на запитання або мають потенційні можливості (резерви) для їх засвоєння (вирішення) під керівництвом викладача.

Оцінка «незадовільно» (FX) виставляється студенту, який не розуміється в структурі курсу, основах його змісту, при відповіді на питання не показав достатніх знань навчально – програмного матеріалу, допустив серйозні помилки при виконанні завдання.

14. Розподіл балів, які отримують студенти

Модуль 1															Модуль 2 (ІНДЗ)	Підсумковий контроль	Сума
Змістовий модуль 1										Змістовий модуль 2							
T ₁	T ₂	T ₃	T ₄	T ₅	T ₆	T ₇	T ₈	T ₉	T ₁₀	T ₁₁	T ₁₂	T ₁₃	T ₁₄	T ₁₅			
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	15	10	100

Навчальні досягнення студентів з усіх видів виконуваних робіт (теоретична підготовка, ІНДЗ, підсумковий контроль) оцінюється кількістю відповідно до шкали, наведеної в „Тимчасовому положенні про організацію навчального процесу в кредитно-модульній системі підготовки фахівців” в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсової роботи, практики	для заліку
90–100	відмінно	зараховано
82–89	добре	
75–81		
69–74	задовільно	
60–68		
35–59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1–34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

15. Методичне забезпечення

Конституція України, закони України та інші нормативно-правові акти, опорні конспекти лекцій, навчально-методичні посібники, методичні рекомендації, інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни, презентації з основних тем курсу, періодична преса.

16. Рекомендована література (Політична наука)

Основна

1. Політична та соціологічна науки [Текст] : підручник / В. Ф. Баранівський ; Нац. акад. упр. – Київ : НАУ, 2016. – 235 с.
2. Навчальний посібник для студентів усіх спеціальностей (доповнено) Ред. Струкевич О.К., Конотопенко О.П., Лапшин С.А. – Вінниця: Нілан-ЛТД, 2016 р. – 403с.
3. Політична та соціологічна науки : навч. посіб. для студ. ВНЗ / О. В. Мальцева, Г. М. Марінова ; М-во освіти і науки України, Приазов. держ. техн. ун-т. – Маріуполь : ПДТУ, 2015. – 159 с.
4. Брегеда А.Ю. Політична та соціологічна науки: Навч.-метод. посібник для самостійного вивч. дисципліни. – К., 1999.
5. Кухта Б. З історії української політичної думки. – К., 1994.
6. Основи політичної науки / За ред. Б.Кухти. – Ч. I – III. – Львів, 1997.
7. Карасевич А.О., Лисенко Л.Г. Політична та соціологічна науки: Навчальний посібник. – Умань, 2008.
8. Гелей С. Д., Рутар С. М. Політична та соціологічна науки: навч. посібник. – 7-ме вид., переробл. і доп. – К., 2008.
9. Політична та соціологічна науки: підручник / Л. М. Димитрова, С. О. Кисельов, М. Ф. Шевченко та ін.; За ред. Л. М. Димитрової, С. О. Кисельова. – К., 2009.

10. Бебик В. М. Політична та соціологічна науки. Наука і навчальна дисципліна: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / В. М. Бебик. – К.: Каравела, 2012. – 495 с.

11. Погорілий Д. Є. Політична та соціологічна науки: 100 питань – 100 відповідей [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / Д. Є. Погорілий. – Київ : Інкос, 2014. – 232с.

12. Піча В. М. Політична та соціологічна науки: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. освіти / В. М. Піча, Н. М. Хома ; за ред. В. М. Пічі. – 5-те вид., випр. і допов. – Львів : Магнолія, 2014. – 303 с.

13. Рудич Ф. М. Політична та соціологічна науки: Підручник для студентів вищих навч. закладів / Ф. М. Рудич. – К. : Либідь, 2015. – 478с.

14. Шляхтун П. П. Політична та соціологічна науки: історія та теорія: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / П. П. Шляхтун. – К.: Центр учбової літератури, 2015. – 471с.

15. Політична та соціологічна науки: навчальний енциклопедичний словник довідник для студентів ВНЗ I-IV рівнів акредитації / За наук. ред. д-ра політ. н. Хоми Н. М. [В. М. Денисенко, О. М. Сорба, Л. Я. Угрин та ін.]. – Львів : „Новий Світ – 2000”, 2014. – 779 с.

Допоміжна

1. Бебик В. М. Базові засади політології: історія, теорія, методологія, практика: [Монографія]. – К., 2000.

2. Білоус А. Політико-правові системи: світ і Україна. – К., 1997.

3. Бодуен Ж. Вступ до політології. – К., 1995.

4. Брегеда А. Ю. Політична та соціологічна науки : Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. – К., 1999.

5. Базар І. М. Політична етнологія як наука : історія, теорія, методологія, праксеологія.- К., 1994.

6. Гаєвський Б. Українська Політична та соціологічна науки. – К., 1995.

7. Гаєвський Б. Філософія політики. – К., 1993.

8. Гальчинський А. Кінець тоталітарного соціалізму, а що далі ? – К., 1996.

9. Гелей С., Рутар С. Основи політології. -Львів, 1996.

10. Гелей С.Д., Рутар С.М. Основи політології. Навч. посібник. – К., 1999.

11. Головаха Е.І., Паніна Н.В. Тенденції розвитку українського суспільства (1994-1997 рр.). – К., 1998.

12. Горбатенко В. Стратегія модернізації суспільства. Україна і світ на зламі тисячоліть. – К., 1999.

13. Гунчак Т. Україна. Перша половина ХХ століття : нариси політичної історії. – К., 1993.

14. Камінський А. Вступ до міжнародних відносин. – Львів, 1995.

15. Кирилюк Ф.М. Українська Політична та соціологічна науки: рівень розвитку, проблеми // Політологічний вісник. – 1993. – №4.

16. Конституція України. – К., 1996.

17. Конфлікт у політичному житті сучасної України. – К., 1998.
18. Кресіна І. О. Українська національна свідомість і сучасні політичні процеси (етнополітологічний аналіз). – К., 1998.
19. Кучма Л.Д. Про найголовніше. – К., 1999.
20. Кухта Б. З історії української політичної думки. – К., 1994.
21. Лазоренко О.В., Лазоренко О.О. Теорія політології: Навч. посібник. – К., 1996.
22. Литвин В. Політична арена України: дійові особи та виконавці. – К., 1994.
23. Мадіссон В.В., Шахов В.А. Політична та соціологічна науки міжнародних відносин: Навч. посібник. – К., 1997.
24. Мирончук В. Д., Храмов В.О. Основы политологии: Курс лекций. – К., 2000.
25. Муляр В.І. Політична та соціологічна науки. Курс лекцій. – Житомир, 1999.
26. Наукові студії з політичної психології. – К., 1995.
27. Ніконенко В. М. Політична та соціологічна науки. Курс лекцій. – Тернопіль, 1992.
28. Основы політології: Підручник / За ред. Ф.М.Кирилюка. – К., 1995.
29. Основы політології / Кирилюк Ф.М., Корж М.О., Федірко І.П. та ін.; За ред. Ф.М. Кирилюка. – К., 2000.
30. Основы політичної науки: Курс лекцій (у 4 ч.) / За ред. Б. Кухти. – Львів, 1997.
31. Пірен М.І. Етнополітика. – К., 1997.
32. Піча В. М., Стеблич Б. А. Політичні партії в політичній системі України. – Львів, 1994.
33. Піча В. М. Соціологія. Загальний курс. – К., 2000.
34. Піча В.М., Хома Н.М. Політична та соціологічна науки. Конспект лекцій. – К., 1999.
35. Піча В.М., Хома Н.М. Політична та соціологічна науки. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів освіти I-IV рівнів акредитації, 2-е видання, виправлене і доповнене. – К., Львів, 2001.
36. Погорілко В.Ф. Основы конституційного ладу України. – К., 1997.
37. Пойченко А.М, Політика: теорія і технологія діяльності. – К., 1996.
38. Політичні структури та процеси в сучасній Україні / За ред. Ф. М. Рудича. – К., 1995.
39. Політична та соціологічна науки / За ред. О.Бабкіної, В. Горбатенка. – К., 1998.
40. Політична та соціологічна науки. Кінець XIX – перша половина XXст.: Хрестоматія / За ред. О.І.Семківа. – Львів, 1996.

41. Політична та соціологічна науки: Підручник / І.С. Дзюбка, К.М. Левківський, В.П. Андриющенко та ін. – К., 1998.
42. Політична та соціологічна науки посткомунізму: Політичний аналіз посткомуністичних суспільств. – К., 1995.
43. Політична та соціологічна науки у схемах, таблицях, визначеннях: Навч. посіб. / За ред. І.С. Дзюбка, І.Г. Оніщенко, К.М. Левківський, З.І. Тимошенко. – К., 1999.
44. Політична та соціологічна науки: Підручник для студентів вищих навчальних закладів / За ред. О.В.Бабкіної, В.П.Горбатенка. – К.,2001.
45. Політична та соціологічна науки: Історія та методологія / Андриющенко В.П., Антоненко В. Г., Ануфріїв Л.О. та ін. / За ред. Ф.Д. Кирилюка. – К., 2000.
46. Попер К. Відкрите суспільство та його вороги. – К., 1994.
47. Потульницький В. Історія української політології. – К., 1992.
48. Потульницький В. Нариси з української політології. – К., 1994.
49. Потульницький В. Теорія української політології. – К., 1993.
50. Правова держава / За ред. Ю.С.Шемшученка. – Вип.7. – К., 1996.
51. Проблеми політичної психології та її роль у становленні громадянина Української держави. – К., 1995.
52. Почепцов Г. Теорія комунікації. – К., 1996.
53. Рабінович П.М. Основи загальної теорії держави і права. – К., 1993.
54. Римаренко Ю.Л. Національний розвій України. – К., 1995.
55. Рябов С.Г., Томенко М.В. Основи теорії політики. – К., 1996.
56. Себайн Дж., Торсон Т. Історія політичної думки. – К., 1996.
57. Скакун О. Прогресивна політико-правова думка на Україні: ІХ ст. – 1917 р. – К., 1990.
58. Скиба В.Й. Політична та соціологічна науки. Теорія і методика навчального курсу. – К., 1992.
59. Скиба В.Й., Горбатенко В.П., Туренко В.В. Вступ до політології. – К., 1996.
60. Соціальні виміри суспільства / Відповід. ред. М. О. Шульга. – К., 1999.
61. Україна на міжнародній арені: Зб. док. і матер. 1986–1989 рр. – К., 1993.
62. Українська державність у ХХ столітті: Історико-політологічний аналіз / О. Дергачов (керівник авторського колективу). – К., 1996.
63. Українська ідея. Перші речники. – К., 1994.
64. Українська Політична та соціологічна науки: витоки і еволюція. Навч. посібник / За ред. Ф.М. Кирилюка. – К., 1995.
65. Українська суспільно-політична думка у ХХ ст.: Документи і матеріали / Упорядники Т. Гунчак, Р. Солчаник. – К., 1994.
66. Українське суспільство на порозі третього тисячоліття / Під ред. М.О.

Шульги. – Львів, 1999.

67. Хома Н.М. Історія держави і права зарубіжних країн. Конспект лекцій. – Львів, 2001.

68. Хома Н. М. Політична культура молоді України. – Львів, 1997.

69. Хома Н.М. Соціологія виборів. – Львів, 1997.

Рекомендована література (Соціологічна наука)

Основна

1. Волков Ю.Г., Мостовая И.В. Социология: Учебник для вузов / Под ред. проф. В.И. Добренёва. – М.: Гардарики, 1998.

2. Гіденс Е. Соціологія. – К.: Основи, 1999.

3. Примуш Н.В. Социология: Учебное пособие. – Донецк.: ООО „Лебедь”, 1999.

4. Социология труда: Учебник. / Под ред. П.И. Дряхлова, Л.И. Кириченко, В.В. Щербины. – М.: Изд-во МГУ, 1993.

5. Социология: Учебник для вузов / В.Н.Лавриненко, М.А.Нартов, О.А.Шабанова, Г.С.Лукашова, Под ред. проф. В.Н.Лавриненко. – М.: Культура и спорт, ЮНИТИ, 1998.

6. Соціологія: Навч. посібник / За ред. С.О. Макеева. – К.: Знання, 2005.

7. Соціологія: Курс лекцій / В.М.Піча, О.М.Семашко, Н. И.Чернші та інш.; За ред. доктора соціологічних наук, проф. В.М. Піча. – К.: Заповіт, 1997.

8. Соціологія: Посібник для вищих навч. закладів. / За ред. проф. Городяненка В.Г. – К.: ВІД „Академія”, 2002.

9. Социология семьи. Под ред. А.И.Антонова. – Учебник. 2-е изд. – М.: Инфра – М, 2005.

10. Соціологія : підручник / Ю. Ф. Пачковський, Н. В. Коваліско, І. В. Городняк та

70. ін. ; за ред. д-ра соціол. наук, проф. Ю. Ф. Пачковського. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2011. – 418 с.

11. Соціологія [Електронний ресурс] : навч. посіб. / Г. В. Дворецька. – вид. 3-тє, перероб. і доп. – К. : КНЕУ, 2013. – 428, [4] с.

12. Соціологія : навч. посібник. – 3-тє вид., випр. і доп. / С. С. Яремчук. – Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2015. – 240 с.

Допоміжна

1. Арон Р. Этапы развития социологической мысли. / Пер. с англ. – М., 1992.

2. Бююль А., Цефель П. SPSS: искусство обработки информации. – М.: DiaSoft, 2002.

3. Гараджа В.И. Социология религии: Учебное пособие для студентов и аспирантов гуманитарных специальностей. – 3-е изд. – М.: Инфра – М, 2005.

4. Гидденс Э. Трансформация интимности. Сексуальность, любовь и эротизм в современных обществах. – СПб.: Питер, 2004.
5. Добреньков В., Кравченко А. Социальная антропология. – М.: ИНФРА-М, 2005.
6. Дюркгейм Э. Социология, ее предмет, метод, предназначение. – М., 1995.
7. Захарченко М.В., Погорілий О.І. Історія соціології (від античності до початку ХХ ст.). – К., 1993.
8. Костенко Н., Іванов В. Досвід контент-аналізу. Моделі та практики. – К.: Центр вільної преси, 2003.
9. Кравченко А.И. Социология труда в ХХ веке: Историко-критический очерк. – М. 1987.
10. Культурне відродження в Україні: історія і сучасність. – Тернопіль, 1993.
11. Ноэль З. Массовые опросы. Введение в методику домоскопии. – М.: Аваэстра, 1993.
12. Общеевропейский процессе и гуманитарная Европа. Роль университетов / Под ред. Л.И.Глухарева и В.Страдье. – М.: Изд-во МГУ, 1995.
13. Оникиенко В.В., Шаленко М.В. совершенствование территориальной организации трудовых ресурсов. – К.: Наукова думка, 1999.
14. Опитування громадської думки. / Відп. ред. Н.В.Паніна – К., 1995.
15. Осовська Г.В., Крушельницька О.В. Управління трудовими ресурсами. Навчальний посібник. – К.: Кондор, 2003.
16. Піча В.М., Вовканич С.Й., Маковецький В.М. Як підготувати, провести і узагальнити результати соціологічних досліджень. – Львів, 1996.
17. Пича В.М. Радость семейного общения. – К., 1990.
18. Погорілий О.І. Соціологічна думка ХХ століття: Навч. посібник. – К.:Либідь, 1996.
19. Полторац В.А. Соціологія: Основи соціології праці та управління. -К., 1992.
20. Попова И.М. Социология. Введение в специальность. – К.: Тандем, 1998
21. Проблеми розвитку соціологічної теорії. Теоретичні проблеми змін соціальної структури українського суспільства. – К.: САУ, Ін-т соціології НАН України, 2002.
22. Проблеми соціального захисту молоді в умовах зміни соціально-економічних відносин // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. -Київ, 25-28 листопада 1992 р. -К., 1993.
23. Радаев В.В. Экономическая социология. Курс лекций: Учебное.пособие. – М.: Аспект Пресс, 1997.
24. Ручка А.О., Танчер В.В. Курс історії теоретичної соціології. – К.: Наукова думка, 1995.

25. Рущенко І.П. Соціологія. Курс лекцій. Навч. посібник для вузів. – Харків, 1996.
26. Саакян. А.П. Экономика и социология труда. – СПб, 2002.
27. Семашко О.М. Соціологія мистецтва: Навч. посібник. – К.: Міленіум. 2004.
28. Смелзер Н. Социология. Пер. с англ. – М: Феникс, 1994.
29. Современная американская социология. – М., 1994.
30. Современная западная социология. Словарь. – М, 1990.
31. Сорокин П. Социальная и культурная динамика: Исследование изменений в больших системах искусства, истины, этики, права и общественных отношений. – СПб: ЗХГИ, 2000.
32. Социальный облик молодежи. – К., 1990.
33. Социологические исследования: методы, методика, математика и статистика. -М., 1991.
34. Социология семьи. Под ред. А.И.Антонова. – Учебник. 2-е изд. – М.: Инфра – М, 2005.
35. Социология труда: Учебник. / Под ред. П.И.Дряхлова, Л.И.Кириченко, В.В.Щербины. – М.: Изд-во МГУ, 1993.
36. Соціокультурні ідентичності та практики. – К: Ін-т соціології НАН України, 20 02.
37. Соціологія праці та управління: Термінологічний словник-довідник / Відп. ред. В.А.Полторак. – К., 1993.
38. Теорія та історія світової і вітчизняної культури: курс лекцій. – К., 1992.
39. Україна регіональна. – К.: Геопринт, 2003.
40. Хабермас Ю. В поисках национальной идентичности. Философские и политические статьи. – Донецк: Донбас, 1999.
41. Хміль Ф.І. Менеджмент. – К., 1995.
42. Цимбалюк Н.М. Дозвілля в Україні. Теоретичні та емпіричні аспекти.: Монографія. – К.: ДАКККМ, 2003.
43. Черниш Н.Й. Суспільна свідомість молоді. – Львів, 1990.
44. Черниш Н.Й. Соціологія молоді: Конспект лекцій. – К., 1990.
45. Чистов С.М., Никифоров А.Е., Куценко Т.Ф. Державне регулювання економіки. – К., 2000.
46. Элиас Н. О процессе цивилизации. Социогенетические и психогенетические исследования. – Т. 1. Изменения в поведении высшего слоя мирян в странах запада. – М.: СПб.: Университетская книга, 2001.
47. Элиас Н. Общество индивидов. – М. Праксис, 2001.
48. Ядов В.А. Стратегия социологического исследования. Описание, объяснение, понимание социальной реальности. – М.: Добросвет, 1998.

Словники і довідники

1. Абетка українського політика. Довідник / М. Томенко (керівник авторського колективу). – К., 1997.
2. Політична та соціологічна науки: терміни, поняття, персоналії, схеми і таблиці. Словник-довідник / Ред. і укладання: В.М. Піча, Н.М. Хома. – Київ-Львів, 2002.
3. Політична та соціологічна науки. Довідник / Авт.-укл.: О. Боднаров, В.М. Давидовський. – Кіровоград, 1999.
4. Політологічний енциклопедичний словник: Навч. посібник для студентів вищих навч. закладів. – К., 2004.
5. Рябов С. Г. Політична та соціологічна науки. Словник термінів і понять. – К., 1996.
6. Хто є хто в західній та вітчизняній соціології. Навчальний соціологічний словник для студентів. / Наук. ред. В. М. Піча. – Львів, 1999.
7. Яблонський В.М. Сучасні політичні партії України: Довідник. – К., 1996.
8. Карасевич А.О., Лисенко Л.Г. Словник політологічних термінів. – Умань, 2009.

Посібники з грифом МОН України або рекомендовані вченою радою університету

1. Політичні портрети України: Національне Відродження України у ХХ – ХХІ ст. Книга 1. – Навчальний посібник / Укладачі: проф. Карасевич А. О., проф. Священко З. В. – Умань: ПП Жовтий О.О., 2015. – 663 с.
2. Політичні портрети України: Національне Відродження України у ХХ – ХХІ ст. Книга 2. – Навчальний посібник / Укладачі: проф. Карасевич А. О., проф. Священко З. В. – Умань: ПП Жовтий О.О., 2015. – 604 с.
3. Політичні портрети України: Національне Відродження України у ХХ – ХХІ ст. Книга 3. – Навчальний посібник / Укладачі: проф. Карасевич А. О., проф. Священко З. В. – Умань: ПП Жовтий О.О., 2015. – 525 с.
4. Політичні портрети Новітньої доби. Росія. Книга 1.– Навчальний посібник / Укладачі: А.О. Карасевич. З. В. Священко. – Умань: ФОП Жовтий О.О., 2015. – 764 с.
5. Історія політичної думки. Навчальний посібник / Укладачі: Бондар С.С., Карасевич А.О. – Умань: РВЦ „Софія”, 2015. – 455 с.
6. Політичні портрети у Києво-Могилянській академії протягом XVII – ХХІ ст. – Навч. посібник / Укладачі: проф. Карасевич А. О., Карасевич О.О. – Умань: ФОП Жовтий О.О., 2015. – 676 с.
7. Політичні портрети України у ХІХ ст. – Навчальний посібник / Укладачі: проф. Карасевич А. О., доц. Шачковська Л. С., Левківський К.М., Карасевич О.О. – Умань: ФОП Жовтий О.О., 2015. – 594 с.
8. Політичні портрети України у XVII – XVIII ст. Ч. I. – Навчальний посібник / Укладачі: проф. Карасевич А. О., Левківський К.М., Карасевич О.О. – Умань: ФОП Жовтий О.О., 2015. – 515 с.

9. Політичні портрети України у XVII – XVIII ст. Ч. II. – Навчальний посібник / Укладачі: професор Карасевич А. О., Левківський К.М., Карасевич О.О. – Умань: ФОП Жовтий О.О., 2015. – 491 с.

10. Політологічна енциклопедія. – Навчальний посібник / Укладачі: Карасевич А.О., Шачковська Л.С. – Кн. 1. – Умань: ФОП Жовтий О. О., 2016. – 548 с.

11. Політологічна енциклопедія. – Навчальний посібник / Укладачі: Карасевич А.О., Шачковська Л.С. – Кн. 2. – Умань: ФОП Жовтий О. О., 2016. – 565 с.

9. Політологічна енциклопедія. – Навчальний посібник / Укладачі: Карасевич А.О., Шачковська Л.С. – Кн. 3. – Умань: ФОП Жовтий О. О., 2016. – 768 с.

10. Політологічна енциклопедія. – Навчальний посібник / Укладачі: Карасевич А.О., Шачковська Л.С. – Кн. 4. – Умань: ФОП Жовтий О. О., 2016. – 635 с.

11. Політологічна енциклопедія. – Навчальний посібник / Укладачі: Карасевич А.О., Шачковська Л.С. – Кн. 5. – Умань: ФОП Жовтий О. О., 2016. – 710 с.

12. Політологічна енциклопедія. – Навчальний посібник / Укладачі: Карасевич А.О., Шачковська Л.С. – Кн. 6. – Умань: ФОП Жовтий О. О., 2016. – 501 с.

13. Політологічна енциклопедія. – Навчальний посібник / Укладачі: Карасевич А.О., Шачковська Л.С. – Кн. 7. – Умань: ФОП Жовтий О. О., 2016. – 567 с.

14. Політологічна енциклопедія. – Навчальний посібник / Укладачі: Карасевич А.О., Шачковська Л.С. – Кн. 8. – Умань: ФОП Жовтий О. О., 2016. – 495 с.

15. Політологічна енциклопедія. – Навчальний посібник / Укладачі: Карасевич А.О., Шачковська Л.С. – Кн. 9. – Умань: ФОП Жовтий О. О., 2016. – 478 с.

Нормативна база

1. Конституція України: прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 року // Урядовий кур'єр від 13.07.1996, №129-130.

2. Коментар до Конституції України. Науково-популярне видання. К., 1996. – 376 с.

17. Інформаційні ресурси

1. www.rada.gov.ua – веб-сторінка Верховної Ради України

2. www.mon.gov.ua – веб-сторінка Міністерства освіти і науки України

3. www.nbuv.gov.ua – веб-сторінка бібліотеки ім.Вернадського

4. <https://library.udpu.edu.ua> – електронні ресурси наукової бібліотеки УДПУ ім. Павла Тичини

5. http://civic.kmu.gov.ua/consult_mvc_kmu/news/article – Інтерактивна інформаційно-аналітична система „Громадянське суспільство і влада”